

Päätös

2022-02-07

VN/9506/2019
VN/9506/2019-YM-17

Ympäristöministeriön päätös rakennussuojelua koskevassa asiassa

Muutoksenhaun kohteena oleva päätös

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös 11.9.2019
ESAELY/902/2018

Kohde

Savonlinnassa sijaitseva Nälkälinnanmäen entinen kirjastorakennus sekä sitä ympäröivä viheralue
Kiinteistötunnus: 740-1-9903-6 ja 740-1-18-12
Osoite: Tottinkatu 6 a, 57130 Savonlinna
Kiinteistön omistaja: Savonlinnan kaupunki
Rakennusten omistaja: Savonlinnan kaupunki
Pysyvä rakennustunnus: 103378197J

Muutoksenhakija

Nälkälinnanmäki-Seura ry

Asian tausta

Suojeluesitys

Nälkälinnanmäki-Seura ry (jäljempänä myös yhdistys) on 5.11.2018 tehnyt Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä myös ELY-keskus) esityksen, että Savonlinnassa sijaitseva Nälkälinnanmäen entinen kirjastorakennus sekä rakennusta ympäröivä viheralue suojeltaisiin rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010, jäljempänä myös rakennusperintölaki) nojalla.

Suojeluesityksessä on todettu muun ohella seuraavaa:

Savonlinnan kaupunki on 22.9.2014 hyväksynyt asemakaavan, jonka mukaan Nälkälinnanmäelle saa rakentaa 3300 kerrosneliömetrin suuruisen, kolmikerroksisen matkailu- ja majoitusrakennuksen. Rakennusala on osoitettu

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

29 516 001
35 829 516 001

Faksi
Fax
Fax

916 039 320
+358 9 1603 9320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo@ym.fi

entisen kirjastorakennuksen kohdalle ja sen itäpuolelle. Viheralueesta (1800-luvun lopulla perustetusta Nälkälinnan puistosta) noin puolet jää paikoitusalueen ja ajoväylien alle. Vain jyrkkä pohjoisrinne on kaavoitettu puistoksi. Asemakaavassa ei ole annettu entistä kirjastorakennuksia koskevia suojelumääräyksiä, joten tosiasiaassa asemakaavalla on päätetty sallia kirjastorakennuksen hävittäminen.

Yhdistyksen mukaan soveltamisedellytykset kohdetta koskevan suojelupäätöksen antamiselle ovat olemassa rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtien nojalla.

Asian aikaisempi käsittely

Nälkälinnanmäki-Seura ry esitti kohdetta suojeltavaksi 13.9.2012 annetulla suojeluesityksellä. Etelä-Savon ELY-keskus hylkäsi päätöksellään suojeluesityksen 19.12.2013.

Vaarantamiskielto

Etelä-Savon ELY-keskus katsoi, ettei rakennuksella ole välitöntä purkamisuhkaa, sillä purkamislupaa ei ole myönnetty. ELY-keskus ei määrännyt vaarantamiskieltoa kohteen alueelle.

Kaavoitus- ja suojelutilanne

Alueella on voimassa Savonlinnan kaupungin ydinkeskustan yleiskaava, joka kohteen kiinteistön osalta on hyväksytty vuonna 2010. Kaavassa kiinteistö on osoitettu majoitus- ja matkailurakennusten alueeksi K-1, jonka kaavamääräys on seuraavan sisältöinen: "Asemakaavassa on huolehdittava, että rakentaminen soveltuu lähistön valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristön ja – maiseman alueisiin." Lisäksi tontille on osoitettu aluerajaus maanalaiselle tilalle (ma). Alueella on vireillä Savonlinnan keskustaajaman strategisen yleiskaavan valmistelu. Yleiskaavaluonnos oli nähtävänä 17.12.2019–17.2.2020 välisenä aikana.

Alueen vuonna 2014 hyväksytty asemakaavamuutos tuli voimaan 7.4.2017. Kohteen tontti on kaavassa osoitettu matkailu- ja majoitusrakennusten korttelialueeksi K-1, puistoksi VP sekä autopaikkojen korttelialueeksi LPA. Asemakaavassa entiselle kirjastorakennukselle ei ole osoitettu suojelumerkintää tai -määräystä.

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään 11.9.2019 ESAELY/902/2018 hylännyt Nälkälinnanmäki-Seura ry:n tekemän suojeluesityksen ja päättänyt olla määräämättä Savonlinnassa sijaitsevaa Nälkälinnanmäen entistä kirjastorakennusta sekä sitä ympäröivää viheraluetta suojeltavaksi.

Päätöksen perusteluissa on todettu muun ohella seuraavaa:

ELY-keskus katsoo, että kirjastorakennuksella ja puistolla on edelleen rakennusperintölaissa tarkoitettuja suojeluarvoja, mutta sen suojelemiseen rakennusperintölailla ei ole lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä.

Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen suojelemista on tutkittu jo kertaalleen rakennusperintölain mukaisessa menettelyssä. Tuolloin Etelä-Savon ELY-keskus katsoi päätöksessään, että asemakaava-alueella rakennusperintöä suojellaan pääsääntöisesti asemakaavalla ja ettei

Nälkälinnanmäen tapauksessa rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin tarkoittamia erityisiä syitä ollut tullut ilmi.

Ensimmäisen rakennussuojelumenettelyn jälkeen Nälkälinnanmäen suojelua käsiteltiin asemakaavaprosessissa, jonka tuloksena Savonlinnan kaupunki päätti mahdollistaa rakennuksen säilyttämisen, mutta jättää sen suojelematta.

Kuultuaan asianomaisia Nälkälinnanmäki-Seuran tekemästä uudesta suojeluesityksestä, on ELY-keskus tullut siihen tulokseen, ettei Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen ja puiston kulttuurihistoriallisen merkityksen katsota muuttuneen aiemmasta käsityksestä (paikallinen) ja että asia on tutkittu perusteellisesti maankäyttö- ja rakennuslain kaavoitusmenettelyssä, kuten rakennusperintölaissa edellytetään.

Valitus

Nälkälinnanmäki-Seura ry vaatii 16.10.2019 päivätyssä valituksessaan, että ympäristöministeriö päättää soveltaa rakennusperintölain 2 §:n 3 momenttia Nälkälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen ja viheralueen suojeluun. Yhdistys vaatii lisäksi, että ympäristöministeriö sekä myönteisessä että kielteisessä tapauksessa palauttaa suojeluesityksen Etelä-Savon ELY-keskukseen uuteen käsittelyyn. Kielteisessäkin tapauksessa siksi, että ELY-keskus on perustanut päätöksensä virheelliseen käsitykseen Nälkälinnanmäen kaavoitusprosessista ja asemakaavatilanteesta ja laskenut julkisuuteen paikkansapitämättömiä tietoja.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

ELY-keskuksen hylkäyspäätöstä perusteleva teksti on jyrkässä ristiriidassa Nälkälinnanmäen asemakaavamääräysten ja kaavoitusta koskevien päätösasiakirjojen kanssa. Kaavakartta, kaavaselostus, osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavoitusta koskevat asiakirjat ja kaupunginvaltuuston päätös kaavan hyväksymisestä eivät anna minkäänlaista tukea ELY-keskuksen väitteelle, että Savonlinnan kaupunki olisi kaavoitusprosessissa päättänyt mahdollistaa Nälkälinnanmäen kirjastorakennuksen säilyttämisen.

Valituksen mukaan Nälkälinnanmäen asemakaava tuotiin tekniseen lautakuntaan 19.6.2012 (§ 169). Selostusosan alusta käy ilmi, että kaupunginvaltuusto oli hylännyt Nälkälinnanmäelle valmistellun asemakaavamuutoksen vain vajaa kolme kuukautta aiemmin kokouksessaan 19.3.2012. Käynnistäessään Nälkälinnanmäen tontin kaavoituksen kaupunginhallitus päätti asettaa tavoitteeksi alueen kaavoittamisen yleiskaavan mukaisesti matkailukäyttöön voimassa olevan asemakaavan mukaisella rakennusoikeusmäärällä.

Yhdistys viittaa valituksessaan kaavan valmisteluaineistoon ja toteaa, että väljällä rakentamisella tekninen lautakunta tarkoittanee sitä, että mälle aiemman YIT-sopimuksen perustuvan kaavan havainnekuvien mukaisesti on ollut tarkoitus rakentaa kaksi suunnilleen samankorkuista kolmikerroksista taloa, joiden väliin jäi kulkutilaa. Muistio Savonlinnan kaupungin ja YIT rakennus Oy:n välisestä 13.3.2014 pidetystä neuvottelusta tuotiin tekniseen lautakuntaan vasta 16.6.2014. Muistion mukaan neuvottelussa todettiin, että yhteistoimintasopimuksen mukaisesti oli edetty siten, että rakentaminen voisi alkaa syyskuussa 2016. Yhteistoimintasopimuksen lähtökohtana oli kirjastorakennuksen purkaminen.

Valituksessa viitataan myös rakennuksen säilyttävään vaihtoehtoon, joka yhdistyksen mukaan lisättiin kaupungin asiakirjoihin tontin hinnoittelun yhteydessä sen jälkeen, kun purkukaava oli saanut lainvoiman 4.4.2017.

Teknisen lautakunnan pöytäkirjaan kirjattiin 16.5.2017 (§ 80), että koska kaava mahdollistaa myös vanhan kirjastorakennuksen säilyttämisen, voisi tontin myyntihinnan määräytymisperusteena käyttää myös säilyttävää rakentamisvaihtoehtoa.

Valituksen mukaan ELY-keskuksen hylkäyspäätöksen perustelut ovat ristiriidassa ELY-keskuksen aiempien muutoksenhakuprosessissa esittämien kannanottojen kanssa. ELY-keskus valitti Itä-Suomen hallinto-oikeuteen Savonlinnan kaupunginvaltuuston hyväksymästä kirjastorakennuksen purkamiseen oikeuttavasta asemakaavasta 24.10.2014 (ESAELY/1383/2014). Hallinto-oikeus kumosi asemakaavan ja Savonlinnan kaupungin valitti päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Yhdistyksen valituksessa viitataan ELY-keskuksen KHO:lle 8.4.2016 antamaan lausuntoon, jossa todetaan seuraavaa:

"ELY-keskus pitää oikeana näkemystä, että asiassa Savonlinnan kaupungilta saatu rakennusperintöasiantuntemusta edellyttävä selvitystyö ei ole ollut riittävää kaupunkikuvaan merkityksellisesti vaikuttavan rakennuksen purkamisesta tai säilyttämisestä. Rakennuksen arvottaminen on suhteellisen vaativaa ja siinä on ELY-keskuksen käsityksen mukaan puutteita. Se, että suojelua kaipaava vanha kirjastorakennus on rakennettu 1960-luvulla, ei saa nousta ratkaisevaan asemaan arvioitaessa suojeluarvoa. Modernismin edustajissa on lukuisia suojeltua rakennuksia. Kaupunki on väittänyt tehtyjen selvitysten olevan riittäviä, mutta Savonlinnan maakuntamuseo on todennut rakennushistoriaselvityksen tarpeen ja Museovirasto puolestaan on kaivannut selvityskokonaisuutta, jossa rakennusta ja sen ympäristöä arvioitaisiin suhteessa kaupungin kokonaiskuvaan ja 1950-luvun jälkeiseen rakennuskantaan.

Kaupunki on vedonnut siihen, että lisäselvitysten teko on epäedullista taloudellisesti ja ajallisesti. Se on tehnyt myös rakennuksen merkitystä arvottavat johtopäätökset tällä samalla suoraviivaisella periaatteella: se ei ole punninnut suojelua puoltavia ja sitä vastaan puhuvia asioita edes auttavasti vaan on lausunnossaan keskittynyt pelkästään perustelemaan purkamistarvetta.

Selvitysvelvollisuudella tarkoitetaan monissa kaupungeissa jo toteutettua ja rakennussuojelun alalla normaalia kulttuurihistoriallista inventointia. Tässä tapauksessa olisi joko kyseessä olevan rakennuksen edustaman rakennus- ja ympäristötyypin (kirjastorakennukset) inventointi tai kyseessä olevan rakennuksen edustaman aikakauden (toisen maailmansodan jälkeinen aika) rakennusperinnöstä paikkakunnalla tuonut riittävän taustan kirjastorakennuksen ja sen puiston ympäristön arvoista. Rakennuksen rakennustaiteellisia ja rakennusteknisiä arvoja olisi voinut valottaa myös rakennushistoriaselvityksessä, mikäli asiantuntijavirastojen lausunnoissaan esittämiä arvioita olisi pidetty lähtökohtana kaavan laatimiselle. Toinen puuttumaan jäänyt selvitys on edellisen puuttuessa tekemättä jäänyt normaali vaikutusten arviointi kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Vaikutelmana asiassa on, että kaupunki on poliittisista ja asenteellisista syistä jäänyt odottelemaan rakennuksen purkamista."

Edelleen yhdistyksen valituksen mukaan ELY-keskus vähättelee kirjastorakennuksen suojelun tarvetta. Yhdistyksen mukaan viikko suojeluesityksen hylkäämisen jälkeen (18.9.2019) ELY-keskus julkaisi sivustollaan ja lähetti lehdistölle yhteisen tiedotteen Nälkälinnamäen sekä Hulikan ja Solmun suojeluesitysten hylkäämisestä. Nälkälinnamäen osalta tiedotteessa todetaan harhaanjohtavasti, että "Nälkälinnamäen

kirjastorakennuksen tilanne näyttää valoisammalta. Tuore asemakaava mahdollistaa rakennuksen säilymisen ja rakennuksella on toistaiseksi käyttöäkin.”

Yhdistyksen mukaan tuoretta asemakaavaa ei ole. Näлкälinnanmäen 23.1.2014 päivätty asemakaava hyväksyttiin valtuustossa 22.9.2014. Yhdistyksen mukaan kyseisen kaavan jälkeen alueella ei ole tehty muutoksia. Lisäksi yhdistys toteaa, että kirjastorakennuksen tyhjillään pitäminen on ollut kaupungin oma valinta.

Yhdistys viittaa valituksessaan Museoviraston lausuntoon asiassa, kirjastorakennuksen paikalliseen merkitykseen, ELY-keskuksen hylkäyspäätöksen perusteluihin ja toteaa, että Itä-Suomen hallinto-oikeudelle 24.10.2014 tekemässään valituksessa asemakaavan hyväksymisestä ELY-keskus on käsitellyt Näлкälinnanmäki-Seuran aiemman suojeluesityksen hylkäämisen syitä ja todennut, että ”rakennusperintölain mukaisia erityisiä syitä Näлкälinnanmäen suojelemiseksi ei ollut silloisessa asemakaavoitustilanteessa, eikä rakennusperintölaki siten soveltunut kirjastorakennuksen ja sen puiston suojelemiseen.” Yhdistyksen mukaan viittaus silloiseen asemakaavoitustilanteeseen sisältää Näлкälinnanmäki-Seuran tulkinnan mukaan option, että kaavoitustilanteen muututtua suojelu rakennusperintölailla olisi mahdollista.

Yhdistys tuo valituksessaan esille, ettei kirjastorakennusta ole kaavoitusprosessissa arvioitu asianmukaisella tavalla. Lisäksi yhdistys tuo esille kysymyksen kirjastorakennuksen paikallisesta merkityksestä ja arvotuksen ajantasaisuudesta. Yhdistys tuo esiin kirjastorakennuksen suunnitelleen Arkkitehtitoimisto Kaisa Harjanne ja Maija Suurla Ky:n rakennukset eri puolilla Suomea. Yhdistys nostaa esiin mahdollisuuden tarkastella kirjastorakennuksen arvoa suhteessa arkkitehtitoimiston suunnittelemiin rakennuksiin. Yhdistys tiedustele myös ympäristöministeriön roolia mahdollisessa arvottamisessa.

Valituksen mukaan Näлкälinnanmäki kirjastoineen ja puistoineen on aina ollut savonlinnalaisille tärkeä paikka. Riihisaaren museon toiminta Näлкälinnanmäellä turvaa entisen kirjastotalon olemassaolon vain vuoden ajaksi. Sen jälkeen lainvoimainen asemakaava mahdollistaa kirjastorakennuksen purkamisen ja kolmikerroksisten lomaosaketalojen rakentamisen Näлкälinnanmäelle, jolloin mäki muuttuu yksityisalueeksi.

Yhdistys pyytää valituksessaan, että ympäristöministeriö tutkii tarkoin mahdollisuuden suojella Näлкälinnanmäen entisen kirjastorakennuksen ja sitä ympäröivän viheralueen rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin perusteella.

Valituksen käsittely ympäristöministeriössä

Etelä-Savon ELY-keskus on 28.11.2019 antamassaan lausunnossa katsonut, että asiaan vaikuttavat tekijät tulevat ilmi päätöksestä, eikä ELY-keskuksella näin ollen ole uutta lausuttavaa asiassa.

Savonlinnan kaupunki on antanut 15.1.2020 päivätyn lausunnon.

Museovirasto on antanut 30.1.2020 päivätyn lausunnon, jossa Museovirasto viittaa Etelä-Savon ELY-keskukselle 3.6.2019 antamaansa lausuntoon.

Asunto-osakeyhtiö Eerikinmäki on antanut 4.5.2020 päivätyn mielipiteen.

Näлкälinnanmäki-Seura ry on antanut 5.6.2020 päivätyn vastineen.

Asunto Oy Savonlinnan Eerikinkatu 3, Asunto Oy Savonlinnan Linnanherra, Asunto Oy Savonlinnan Linnankatu 19, Asunto Oy Savonlinnan Linnankatu 21 ja Asunto Oy Eerikinmäki eivät antaneet mielipidettä.

Ympäristöministeriön päätös

Ympäristöministeriö hylkää Nälkälinnanmäki-Seura ry:n valituksen.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella sekä alueella, jolla on voimassa rakennuskielto asemakaavan laatimista varten, säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999). Pykälän 3 momentin mukaan rakennusperinnön suojelemisesta annettua lakia sovelletaan kuitenkin 2 momentin estämättä myös 2 momentissa tarkoitettulla alueella, jos: 1) kohteella on valtakunnallista merkitystä, 2) kohteen säilymistä ja suojelua ei voida turvata maankäyttö- ja rakennuslailla ja sen nojalla annetuilla säännöksillä tai määräyksillä, tai 3) kohteen suojeluun rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaisesti on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi.

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Ennen 1.1.2021 voimassa olleen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 21 §:n 1 momentin mukaan muutosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen haetaan ympäristöministeriöltä. Lain 21 §:n 3 momentin mukaan muilta osin muutoksenhaussa noudatetaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki tuli voimaan 1.1.2020. Lain 126 §:n 1 momentin mukaan muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn hallintoviranomaisen tai hallintotuomioistuimen päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Hallintolainkäyttölain 7 §:n 1 momentin mukaan Valtioneuvoston alaisen viranomaisen ja ministeriön päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Pykälän 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Hallintolainkäyttölain 11 §:n mukaan alistettavassa asiassa valitetaan samalle viranomaiselle, jolle päätös alistetaan.

Ympäristöministeriön toimivalta valitusviranomaisena

Laki rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain muuttamisesta (1085/2020) tuli voimaan 1.1.2021. Muutoksessa lakkautettiin menettely, jonka perusteella muutosta ELY-keskuksen rakennuksen suojelua koskevaan päätökseen haetaan ympäristöministeriöltä. Muutoslain siirtymäsäännösten mukaan ennen muutoslain voimaantuloa tehtyyn ELY-keskuksen päätökseen sovelletaan kuitenkin muutoslain voimaan tullessa voimassa ollutta 21 §:ää. Tämän vuoksi Etelä-Savon ELY-keskuksen 11.9.2019 (ESAELY/902/2018) tekemään suojelupäätökseen haetaan muutosta ympäristöministeriöltä.

Koska valituksenalainen ELY-keskuksen päätös on myös annettu ennen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain voimaantuloa, sovelletaan muutoksenhaussa hallintolainkäyttölakia (586/1996). Hallintolainkäyttölain 7 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Edellä todetun johdosta ympäristöministeriö voi ainoastaan tutkia ELY-keskuksen antaman päätöksen lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet. Ympäristöministeriön toimivaltaan ei tämän rakennussuojelua koskevan valitusasian yhteydessä kuulu tutkia Savonlinnan kaupungin kaavoitusprosessin tai muiden päätösten lainmukaisuutta.

Rakennusperintölain soveltamisalaa koskevan sääntelyn soveltaminen

Nälkälinnanmäki-Seura ry vaatii, että ympäristöministeriö päättää soveltaa rakennusperintölain 2 §:n 3 momenttia Nälkälinnamäen entisen kirjastorakennuksen ja viheralueen suojeluun.

Rakennusperintölain soveltamisalasta suhteessa muuhun lainsäädäntöön säädetään lain 2 §:ssä. Asemakaava-alueella rakennussuojelua koskevat kysymykset tulee ensisijaisesti ratkaista maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella kaavoituksella. Rakennusperintölain mukainen suojelu voidaan kuitenkin toteuttaa myös asemakaava-alueella, jos rakennusperintölain soveltamiselle on edellytyksiä rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin nojalla. Lain esitöiden yleisperusteluiden (HE 101/2009 vp s. 17–18) mukaan rakennusten suojeluarvojen selvittäminen ja arviointi on olennainen osa kaavoitusta. Asemakaavoitetulla alueella rakennus voidaan suojella myös rakennusperintölain keinoin, kun kysymys on joko erityisen arvokkaasta rakennuksesta tai tilanteista, joissa kaavoituksen keinoja ei voida pitää riittävinä rakennuksen kulttuurihistoriallisen ominaisuutteen ja erityispiirteiden vuoksi. Useimmiten tällainen tilanne koskee rakennuksen sisätilojen säilyttämisen ja suojelemisen tarvetta.

Lain esitöiden (HE 101/2009 vp s. 24) yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu seuraavaa: "Esityksen mukaan rakennusperinnön suojelemisesta asemakaava-alueella huolehdittaisiin edelleen ensisijaisesti kaavoituksella. Asemakaava-alueilla ja asemakaavoitettaviksi päätetyillä alueilla, joille on annettu rakennuskielto, lakia rakennusperinnön suojelemisesta (myöhemmin erityislaki) sovellettaisiin ainoastaan, jos suojelua ei voitaisi toteuttaa maankäyttö- ja rakennuslain säännösten nojalla tai jos suojelu erityislain nojalla muutoin olisi tarpeellista. Kun rakennuksen suojelu ei ole mahdollista, riittävää tai tarkoituksenmukaista asemakaavoituksen keinoin, olisi mahdollista soveltaa erityislakia. Tällaisena perusteena on esityksessä todettu rakennuksen valtakunnallinen merkitys, kaavoituksen keinojen riittämättömyys suojelun tarpeeseen verrattuna sekä jos suojeluun on erityisiä syitä asemakaavoitustilanteen vuoksi. Erityislakia voitaisiin soveltaa asemakaavoitustilanteen vuoksi esimerkiksi silloin, kun asemakaavaa voidaan pitää rakennusperinnön huomioon ottamisen kannalta vanhentuneena eikä asian selvittäminen ja ratkaiseminen asemakaavanmuutoksella käynnisty. Erityisenä syynä voidaan pitää myös kaavoituksen viivästymistä joko kunnan ottaman kannan tai kaavoituksen resurssien vuoksi niin, että rakennuksen purkaminen tai ajan kulumisesta johtuva kunnan rappeutuminen uhkaavat."

Rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan rakennusperintölain mukainen suojelu voidaan toteuttaa asemakaava-alueella, jos kohteella on valtakunnallista merkitystä. Rakennusperintölain 4 §:n 3 momentin mukaan Museovirasto toimii asiantuntijana rakennusperinnön säilyttämiseen liittyvissä kysymyksissä. Ympäristöministeriö arvioi asiassa annettujen selvitysten riittävyyttä.

Museovirasto on ELY-keskukselle 3.6.2019 antamassaan lausunnossa todennut, että kirjastorakennuksella on rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 8 §:n 1 momentin tarkoittamaa paikallista merkitystä rakennushistorian ja rakennustaiteen kannalta. Näin ollen Nälkälinnanmäen entinen kirjastorakennus ei ole asiassa esitettyjen asiantuntija-arvioiden perusteella valtakunnallisesti merkittävä. Kun lisäksi otetaan huomioon Museoviraston ympäristöministeriölle 30.1.2020 annettu lausunto, voidaan selvitystä rakennuksen merkityksestä pitää riittävänä ja ajantasaisena. Asiaa ympäristöministeriössä käsiteltäessä ei ole tullut esille seikkoja, jotka antaisivat aihetta arvioida merkitystä toisin.

Rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin 2 kohdan mukainen suojelu asemakaava-alueella tulee kyseeseen lähinnä sisätilojen suojelun osalta. Yhdistys on 5.11.2018 päivätyssä suojeluesityksessä esittänyt suojeltavaksi entisen kirjastorakennuksen ja sitä ympäröivän viheralueen. Museoviraston ELY-keskukselle 3.6.2019 antamassa lausunnossa todetaan seuraavaa: "Rakennus valmistui Savonlinnan pääkirjastoksi vuonna 1964, arkkitehtien Kaisa Harjanne ja Maija Suuria suunnittelemana. Tiili- ja betonirakenteinen, kaksikerroksinen ja tasakattoinen kirjastotalo on edustava ja hyvin säilynyt esimerkki aikakautensa uudistuvasta kirjastoarkkitehtuurista ja kirjaston tilaohjelmasta. Erityispiirteitä ovat esimerkiksi lukusyvennykset ja viuhkamaiset maisemaikkunat."

Lisäksi Museovirasto toteaa sekä ELY-keskukselle että ympäristöministeriölle antamissaan lausunnoissa, että "Merkitys perustuu ensi sijassa lain 8 §:ssä tarkoitettuun edustavuuteen, joka kohteella on aikakautensa arkkitehtuuria ilmentävänä kulttuuri- ja sivistysalan julkisena rakennuksena paikkakunnallaan. Rakennus on edustava esimerkki aikansa kulttuuripolitiikasta, kulttuurilaitosten infrastruktuurin rakentamisesta. Suojelun tarve kohdistuu rakennuksen asemaan ympäristössään sekä ulkoasun ja tilajaon keskeisten ominaispiirteiden säilyttämiseen."

Ympäristöministeriö toteaa, että kun otetaan huomioon Museoviraston lausunnoissaan esille tuoma tilajaon keskeisten ominaispiirteiden säilyttämisen tarve, voidaan rakennusperintölakia soveltaa kohteeseen lain 2 §:n 3 momentin 2 kohdan nojalla.

Rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin 3 kohdan mukainen suojelu tulee kyseeseen, kun asemakaavaa voidaan pitää rakennusperinnön huomioon ottamisen kannalta vanhentuneena tai viivästyneenä. Kohteen alueen asemakaava on hyväksytty vuonna 2014 ja saanut lainvoiman vuonna 2017. Kohteen tontti on kaavassa osoitettu matkailu- ja majoitusrakennusten korttelialueeksi K-1, puistoksi VP sekä autopaikkojen korttelialueeksi LPA. Rakennukselle ei ole osoitettu mitään sen arvoja turvaavaa suojelumerkintää tai -määräystä. Vaikka asemakaava mahdollistaa rakennusten purkamisen, ei kaavaa voida pitää rakennusperinnön huomioon ottamisen kannalta vanhentuneena tai viivästyneenä rakennusperintölain 2 §:n 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Kun otetaan huomioon ELY-keskuksen päätöksen perusteluissa lausuttu sekä rakennusperintölain 2 §:n 2 momentin mukainen kaavoituksen ensisijaisuus asemakaava-alueella, ympäristöministeriö katsoo, että ELY-keskus on voinut päätöksessään antaa maankäyttö- ja rakennuslain ensisijaisuudelle suuremman painoarvon siitä huolimatta, että rakennusperintölain soveltamisen edellytykset olisivat ELY-keskuksen päätöstä annettaessa täyttyneet lain 2 §:n 3 momentin 2 kohdan nojalla. ELY-keskus on näin ollen toiminut harkintavaltansa rajoissa ja valitus on siten hylättävä. ELY-keskuksen päätös jää voimaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki rakennusperinnön suojelemisesta 2 § 2–3 mom., 4 § 3 mom. ja 21 §, joista 4 § 3 mom. ja 21 § sellaisina kuin ne olivat ennen 1.1.2021.
 Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 126 § 1–2 mom.
 Hallintolainkäyttölaki 7 § ja 11 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Emma Kari

Erityisasiantuntija

Reko Korhonen

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti

Lisätietoja: erityisasiantuntija Reko Korhonen, puh. 029 525 0018, etunimi.sukunimi@gov.fi

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Saantitodistuksien
 Nälkälinnanmäki-Seura ry

Sähköisesti
 Savonlinnan kaupunki
 Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tiedoksi

Kirjeitse
 Asunto Oy Savonlinnan Eerikinkatu 3
 Asunto Oy Savonlinnan Linnanhera
 Asunto Oy Savonlinnan Linnankatu 19
 Asunto Oy Savonlinnan Linnankatu 21
 Asunto Oy Eerikinmäki

Sähköisesti
 Etelä-Savon maakuntaliitto
 Museovirasto
 Savonlinnan maakuntamuseo

VN/9506/2019-YM-17

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Korhonen Reko 91195290J

2022-02-07

Kari Emma 91263794B

2022-02-08

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Itä-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallinen tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Tavallisessa sähköisessä tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Jos on kysymyksessä sijaistiedoksianto, päätös katsotaan saadun tiedoksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi, kotikunta ja puhelinnumero
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa, asiamiehensä tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustajansa taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jos asiamies ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen perille

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituksen on saavuttava valitusviranomaiselle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15.

Hallinto-oikeuden kirjaamon virka-aika on maanantaista perjantaihin kello 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 1744, 70101 KUOPIO
käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, (käynti Puistokadun puolelta), KUOPIO
puhelinvaihe: 029 56 42500
telefax: 029 56 42501
sähköpostiosoite: ita-suomi.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.